

A vízgazdálkodást érintő koordináció és szakpolitikai aktualitások bemutatása

Agrárminisztérium - Mezőgazdasági
Vízgazdálkodási Főosztály

Dr. Juhász Péter főosztályvezető

Agrárminisztérium, Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Főosztály

KAP Monitoring Bizottság, 2025. május 14.

A vízgazdálkodási ágazat intézményi megosztottsága

ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM	KÖZIGAZGATÁSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM	AGRÁRMINISZTERIUM
- vízgazdálkodás, kivéve a mezőgazdasági öntözési célú, felszín alatti vízkivételt biztosító vízellátási rendszer engedélyezését	- ingatlan-nyilvántartással kapcsolatos feladatok (öntözési szolgálat, FVK területe jogi jelleg)	- mezőgazdasági öntözési célú, felszín alatti vízkivételt biztosító vízellátási rendszer engedélyezése
- mezőgazdasági öntözési célú, felszín alatti vízkivételt biztosító vízellátási rendszer engedélyezése, kivéve a vízvédelmet		- fenntartható vízgazdálkodási közösségek (FVK) elismerése
- vízügyi igazgatási szervek irányítása		! öntözési igazgatási szerv
- vízügyi hatóságok szakmai felügyelete		
ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG		
TERÜLETI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁGOK (12)	FŐVÁROSI ÉS VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATALOK = területi vízvédelmi és vízügyi hatóságok (19+1)	

Az ágazat irányítása: *Vízgazdálkodási Tárcaközi Bizottság (VTB) létrehozása 2024 decemberében*

Tagok: EM, AM, KTM, NAK, MAGOSZ, OVF

- **összehangolja a vízgazdálkodásra vonatkozó hosszú távú stratégiákat** az egyéb ágazati célokkal
- javaslatokat tesz jogszabályok, **programok és intézkedések kidolgozására** a vízhez való hozzáférés javítása érdekében
- **megvitatja** az Országgyűlés és a Kormány közötti egyeztetési eljárásban benyújtandó **javaslatokat**,
- a Kormány részére történő beterjesztést megelőzően véleményezi a **több ágazatot érintő, vízgazdálkodással kapcsolatos** feladatokkal összefüggő **kormány-előterjesztések** tervezeteit,
- javaslatot tesz a **kiemelt vízgazdálkodási ügyek és azok felelősei** meghatározására,
- dönt a Bizottság munkáját segítő **munkacsoport** létrehozásáról, megszüntetéséről vagy összevonásáról,
- elősegíti a **tárcák, háttérintézmények és társadalmi szervezetek közötti információáramlást** a vízgazdálkodás és a tájhasználat terén,
- segíti a gazdálkodók, közösségek és a lakosság **szemléletformálását és víztudatosságának növelését**,
- **támogatja a helyi közösségek és érdekelt felek** részvételét a vízgazdálkodási döntéshozatalban és a tájhasználati tervek kialakításában,
- összehangolja a vízgazdálkodást érintő **forrásfelhasználás szakmai tartalmát**

- **A Nemzeti Földügyi Központ 2024. május 31. napjával** beolvadásos különválással **megszűnt**. A Nemzeti Földügyi Központ **általános jogutódja az Agrárminisztérium**.
- Az Agrárminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2023. (VI. 30.) AM utasítás módosításáról szóló 8/2024. (IX. 17.) AM utasítás alapján létrejött a **Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Főosztály (MVF)**.
- **Koordinációs Osztály**
- **Beruházási és Igazgatási Osztály**
- **Hatósági Osztály**
- **Főbb feladataink:**
 - ✓ **állami tulajdonú öntözőrendszerek** üzemeltetése (Komárom, Siófok)
 - ✓ **harmadlagos művek** rekonstrukciója
 - ✓ **fenntartható vízgazdálkodási közösségek** megalakulásának elősegítése, öntözési körzetek kijelölése
 - ✓ **környezeti körzeti tervek** elkészítése
 - ✓ **mezőgazdasági öntözési célú kutakkal** kapcsolatos hatósági feladatok
 - felszín alatti vízkivételt biztosító vízilétesítmények engedélyezése
 - ✓ **RRF projekt** szakmai menedzselése

Öntözés-igénybevétel fejlesztése fejezeti kezelésű előirányzat terhére 2024. évben végrehajtott feladatok

- **Mórahalmi harmadlagos mű átervezése** (előkészítő tervezés, vízjogi létesítési engedélyes tervdokumentáció, kiviteli tervek, talajvédelmi tervek)
 - A főművi beruházás végrehajtását követően megkezdődött a harmadlagos műveket érintő beruházások előkészítése.
- **Sarudi harmadlagos mű átervezése** (vízjogi létesítési engedélyes tervdokumentáció)
 - A Sarud 0217 hrsz. ingatlanon meglévő földmedrű csatorna rézsúje jelentősen leromlott, feltöltődött.
 - 2021-ben megtörtént a mederkotrás és a rézsú állékonyságának hosszú távú javítása.
 - II. ütemben a szivornya átépítése szükséges.
- **Környezeti tervek kidolgozása és az elkészült tervek jóváhagyása**
 - A környezeti körzeti terv (a továbbiakban: KKT) részben ki tudja váltani az öntözés vízjogi engedélyeztetéséhez szükséges korábbi **szakhatósági eljárásokat**,
 - **csökkentve az adminisztrációs terheket** és az ügyintézési időt,
 - ezen túl **jelentős költségcsökkentést** is jelent a gazdálkodók számára.
 - Eddig 32 KKT készült, melyből 2024-ben a tárgyévi forrásból 5 terv készült el, 1 közösség számára pedig az ehhez kapcsolódó előkészítési tervezés történt meg.

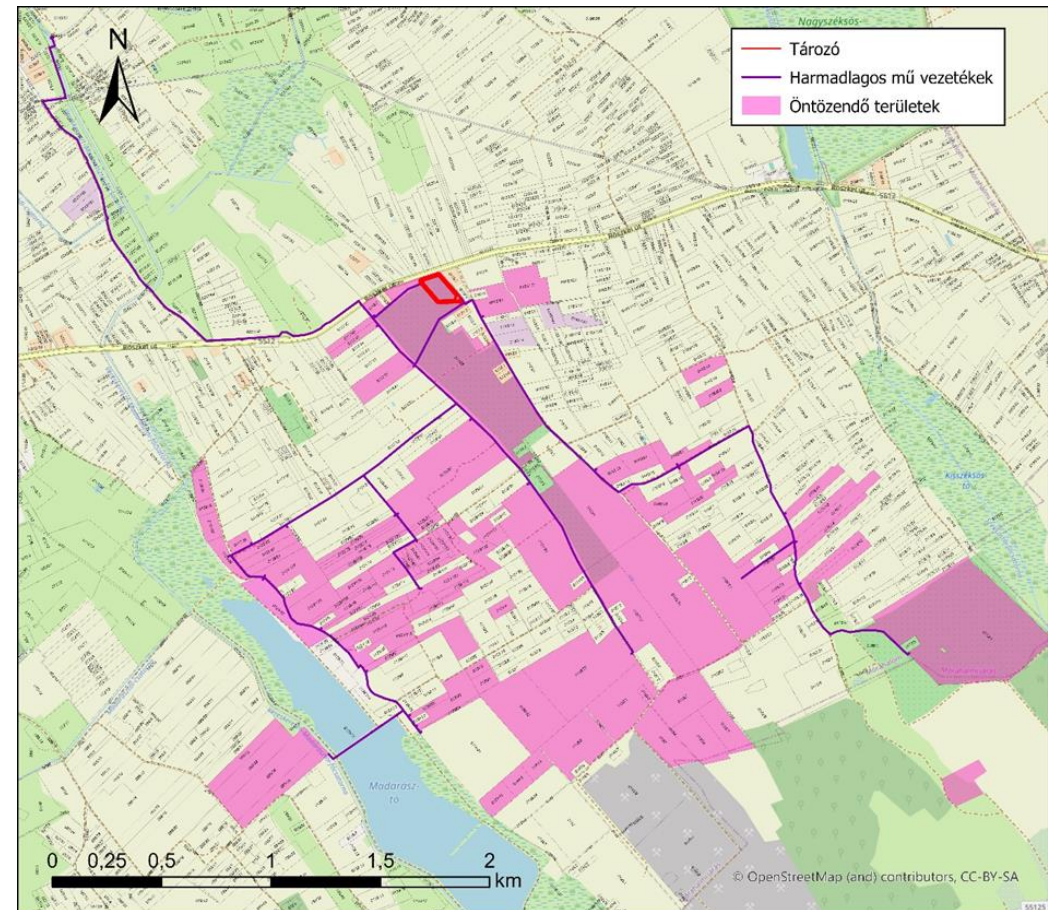
Öntözés-igénybevétel fejlesztése fejezeti kezelésű előirányzat terhére 2025. évben tervezett feladatok I.

- **XII. AGRÁRMINISZTERIUM fejezet 20/2/2 Öntözés-igénybevétel fejlesztése fejezeti kezelésű előirányzat: 3 634,5 Mrd Ft**
- **Harmadlagos művekkel kapcsolatos feladatok** (építés, kivitelezés, felmérés, tervezés, fenntartás, üzemeltetés)
 - ✓ **Siófoki öntözőrendszer rekonstrukciója:**
 - A 2021-ben állami tulajdonba került öntözőrendszer jelenleg üzemszerű működésre alkalmatlan állapotban van.
 - A tervezett projekt keretében a vízkivételi művet követő 680 m-es csőszakaszon elvégzett csőbélése (polimer bélelés) a tervek szerint minimum 20 évre biztosítja a jelenleg erősen korrodálódott nyomóvezeték megfelelő tömítettségét.

Mórahalmi harmadlagos mű - beruházás:

- A harmadlagos műnek minősülő szakasz a Vereskereszt-Madarásztói csatornából történő vízkivételt követően,
 - a vízkivételi műtárgy újjáépítésével,
 - egy 40 ezer m³-es szigetelt tározó és a hozzá kapcsolódó szivattyútelep létesítésével,
 - illetve az öntözendő területeken tápvezeték, fő- és mellékvezeték rendszer kialakításával valósul meg
- A beruházás az öntözési igazgatási szerv által 2022-ben lefolytatott közbeszerzési eljárás keretében már megtervezésre került,
- a kiviteli és az engedélyes terv 2024-ben elkészült,
- jelenleg folyamatban van a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás

Öntözés-igénybevétel fejlesztése fejezeti kezelésű előirányzat terhére 2025. évben tervezett feladatok III.

- **Harmadlagos művekkel kapcsolatos feladatok (építés, kivitelezés, felmérés, tervezés, fenntartás, üzemeltetés)**

- ✓ **Sarudi szivornya átépítése:**

- A Sarud 0217 hrsz. ingatlanon meglévő földmedrű csatorna rézsűje jelentősen leromlott, feltöltődött.
- 2021-ben (I. ütemben) megtörtént a mederkotrás és a rézsű állékonyságának hosszú távú javítása 300 g/m² felülettömegű geotextília terítésével és 1,5 mm HDPE fólialemez lefektetésével.
- A Tisza-tavi vízkivétel biztosítása érdekében II. ütemben a szivornyás vízkivételi mű és a csatlakozó Sarud 0188/13 hrsz-on meglévő tápcsatorna felújítása szükséges.

- ✓ **Főművi fejlesztésekhez kapcsolódó és egyéb harmadlagos művek tervezése:**

- A feladat keretében kiemelten a Homokhátság keleti területének (Lakitelek, Nyárlőrinc, Tiszaalpár, Szentkirály) vízellátáshoz kapcsolódó,
- már tervekkel rendelkező főművi fejlesztéshez kapcsolódó harmadlagos művek tervezése és engedélyezése történne.
 - (ld. OVF „Duna-Tisza közti Homokhátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása, helyreállítása” című projektjét)

Öntözés-igénybevétel fejlesztése fejezeti kezelésű előirányzat terhére 2025. évben tervezett feladatok IV.

- Környezeti körzeti tervek (KKT-k) és öntözésfejlesztési tervek elkészíttetése a fenntartható vízgazdálkodási közösségek (FVK-k) részére
 - ✓ Az öntözéses gazdálkodásról szóló törvény, valamint a végrehajtásáról szóló kormányrendelet egyik fő pillére és intézkedése az öntözés engedélyezésének adminisztratív egyszerűsítése,
 - ✓ mely – többek között – az FVK-k részére az öntözési igazgatási szerv által elkészítendő KKT-k révén valósul meg.
 - ✓ Ez idáig 32 közösség részére készült, és került jóváhagyásra KKT.
 - ✓ A tervek szerint 2025-ben folytatódni fog a tervezési feladat és további közösségek részére is biztosítható a KKT-k elkészítése.

1. Mezőgazdasági öntözési célú kutak

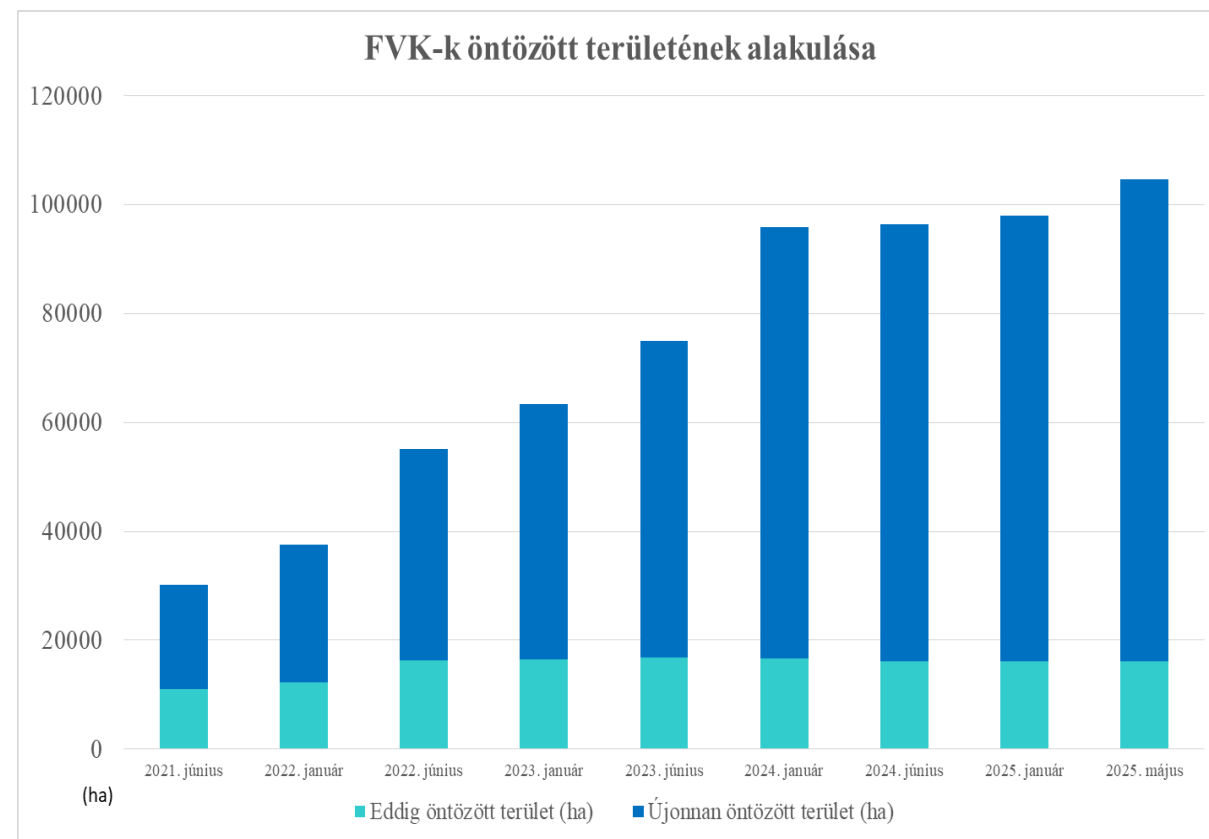
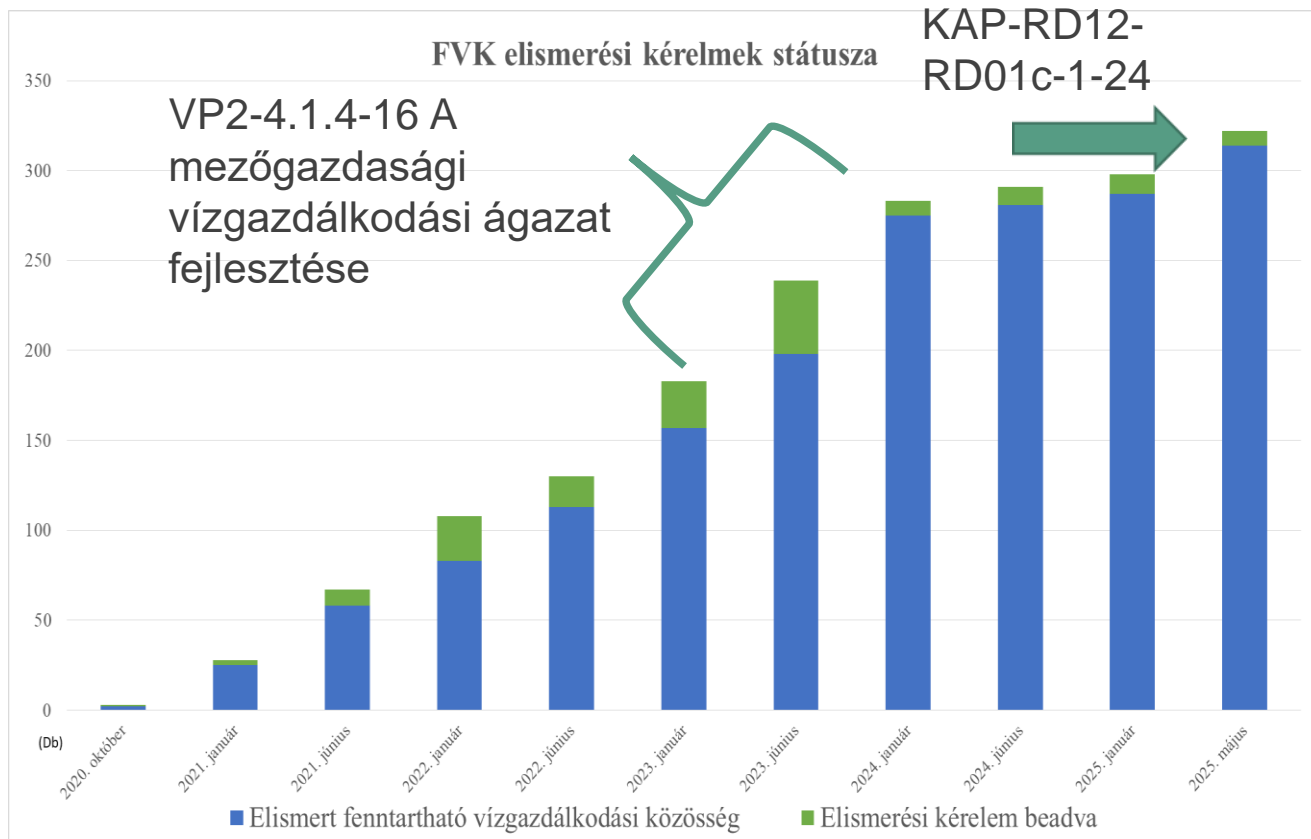
- ✓ A Statútum rendelet 54. § 8. pontja szerint az agrárminiszter a Kormány mezőgazdasági öntözési célú, felszín alatti vízkivételt biztosító vízellátási rendszer engedélyezéséért felelős tagja.
 - E feladatkörében eljárva az öntözési igazgatási szerv **2025. március végéig összesen 344 db vízjogi létesítési és vízjogi üzemeltetési (fennmaradási) engedélyt** adott ki.

2. Fenntartható vízgazdálkodási közösségek elismerése

- ✓ FVK alatt az agrárminiszter által elismert, olyan **gazdasági társaság vagy szövetkezet** értendő,
- ✓ amelyben a **tagok legalább 75 %-a** az öntözési körzet területén található földrészlet **használati jogával rendelkező mezőgazdasági termelő,**
- ✓ **szántóföldi növénytermesztés, ipari zöldségtermesztés** esetén **legalább 100 hektár** – amelynek legfeljebb 10% állandó gyeperterület is lehet –, kertészeti zöldség és ültetvények (gyümölcs, szőlő), illetve **aromás-, gyógy- és fűszernövény** termesztése esetén legalább **10 hektár** öntözésének lehetőségét biztosítja.

Jelenleg 308 db elismert fenntartható vízgazdálkodási közösség működik, melyek összes öntözött területe ~104 500 hektár, ebből az újonnan öntözni kívánt terület ~88 400 hektár.

Eredmények I.- FVK

Eredmények II. Vízszolgáltatási díj

2022. Nyara:

- Mezőgazdasági területeinek **80%-át** súlyos vagy kritikus mértékű aszály, **1,4 millió hektár aszálykárt jelentettek be**
- nemzetgazdasági szinten is érzékelhető következmények, a mezőgazdaság **1,0 százalékponttal csökkentette a GDP-növekedést**

2025:

A jelenlegi időjárási viszonyok, a hidrológiai és hidrometeorológiai trendek: **2025. nyarára várhatóan a 2022. évi vízhiányos helyzetnél is súlyosabb állapot alakulhat ki Magyarországon**

Előterjesztés: *mezőgazdasági vízszolgáltatók vízszolgáltatási díjának központi költségvetésből történő biztosításáról*

- **vízszolgáltatási díj köteles vízhasználatok:** öntözés, rizstermelés, halgazdálkodás
- **2024. évben 2 469 db hatályos mezőgazdasági vízszolgáltatási szerződés** (2 195 db öntözési, 40 db rizstermesztés, 234 db halastavi)
- **öntözési és halastavi vízpótlás:** 557 millió m³
- **Összesen: 11,785 milliárd Ft**

Eredmények III.

Vízvisszatartási hajlandóság felmérése mélyfekvésű területeken

Országos felmérés:

- Támogató: **Agrárminisztérium**
- Időpont: 2024 tavasz
- Kedvezményezettek:
 - MATE Környezettudományi Intézet, Öntözési és Vízgazdálkodási Kutatóközpont (MATE-ÖVKI)
 - Agrárközgazdasági Intézet (AKI)
 - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK)
=> ***falugazdász-hálózat***
 - Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF)

(kép forrása: Agrárszektor
<https://www.agrarszektor.hu/>)

A lehatárolás alapja:

a MATE-ÖVKI által lehatárolt
síkvidéki, területi vízvisszatartásra
alkalmas, zárt mélyedések

További szempontok:

- domborzat
- talajtani adottságok
- belvíz-gyakoriság
- Komplex Természeti-alapú Belvíz-veszélyeztetettségi Valószínűség kategóriái
- felszínborítás

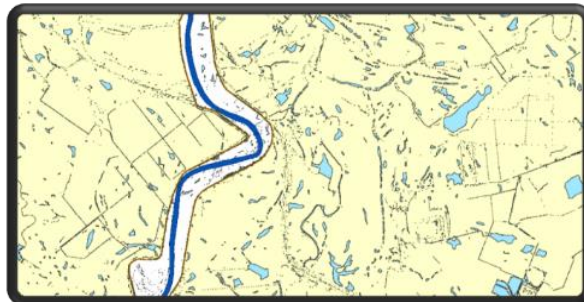
Feladat 1

A területi vízvisszatartásra alkalmas, zárt
mélyedések lehatárolása a síkvidéki
területeken

Simítatlan digitális
domborzatmodell

Lefolyástalan, összegyülekezésre hajlamos területek
lehatárolása

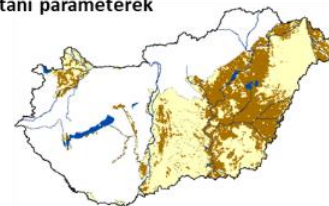
Feladat 2

Szűrők alkalmazása a lehatárolt zárt mélyedésekkel rendelkező
mezőgazdasági területek szűkítésére

Vizsgálati terület határ
(belvízvédelmi szakaszok)

Talajtani paraméterek

Komplex Természeti-alapú Belvíz-veszélyeztetettségi
Valószínűség kategóriák (közepesen, erősen és igen
erősen belvíz-veszélyeztetett)

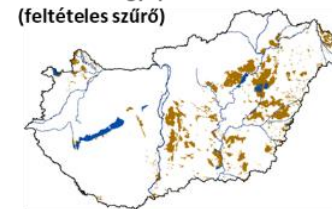
MEPAR nem támogatható területek
kivétele a vizsgálatból

Nemzeti Ökosisztéma alaptérkép (NÖSZTÉP)
Felszínborítás (szántó, gyepek, komplex)

Natura2000 gyepek
(feltételes szűrő)

(Kép forrása: AKI)

Eredmények III.

Vízvisszatartási hajlandóság felmérése mélyfekvésű területeken

A kérdőív szerkezete:

- I. Alapadatok, tapasztalatok
- II. Vízvisszatartási tevékenység
- III. Szabályozott víz be- és kivezetést lehetővé tevő területek kialakítása

1. Ön szerint kinek a feladata a mezőgazdasági területre hulló csapadékkal vagy a területen összegyülekező vizekkel való gazdálkodás? (Válasszon az alábbiak közül!)
 - a. Valamennyi, az országban rendelkezésre álló víz az állam tulajdona, így az állam feladata vízbő időszakokban a víz elvezetése és vízhiányos időszakokban azok rendelkezésre állásának biztosítása öntözővíz formájában.
 - b. Valamennyi, az országban rendelkezésre álló víz köztulajdon (az állam és a vízfelhasználók közös tulajdona), így közös megoldásokat kell találni a vízigények megfelelő kielégítésére.
 - c. A mezőgazdasági területre hulló csapadék a gazdálkodó tulajdonát képezi, így az azokkal való hatékony gazdálkodás a gazdálkodó felelőssége.

2. Jellemzők-e az Ön mezőgazdasági területén vízhiánnyal és/vagy víztöbblettel rendelkező időszakok az alábbiak közül? Milyen gyakorisággal?

	nem jellemző	évente	2-3 évente	3 évnél ritkábban
Aszály	☐	☐	☐	
Belvíz	☐	☐	☐	
Árvíz	☐	☐	☐	
Felhőszakadás				
Altalaj kiszáradása	☐	☐	☐	

3. Ön szerint a mezőgazdasági területén előforduló vízhiányos és/vagy víztöbblettel rendelkező időszakok előfordulásában a felsorolt okok milyen mértékben játszanak szerepet? (1-5 skálán értékelje) 1 = legkevésbé jellemző ok, 5 = leginkább jellemző ok

Eredmények III.

Vízvisszatartási hajlandóság felmérése mélyfekvésű területeken

A MATE-ÖVKI által lehatárolt mélyfekvésű területek

Terület jellege	Darabszám	Terület (ha)	Átlagos kiterjedés (ha)
Összes lehatárolt mélyedés (vizsgálati terület)	50 887	296 223	5,8
A fő szűrések után létrejött eredmény (> 1ha)	8 427	34 047	5,2
<i>Ebből:</i>			
1–5 ha méretű lefolyástalan területek összesen	6 552	14 447	2,2
5 ha feletti lefolyástalan területek összesen	1 875	19 600	10,4
Natura2000 gyepterületre eső területek (> 1ha)	1 890	8 528	4,5

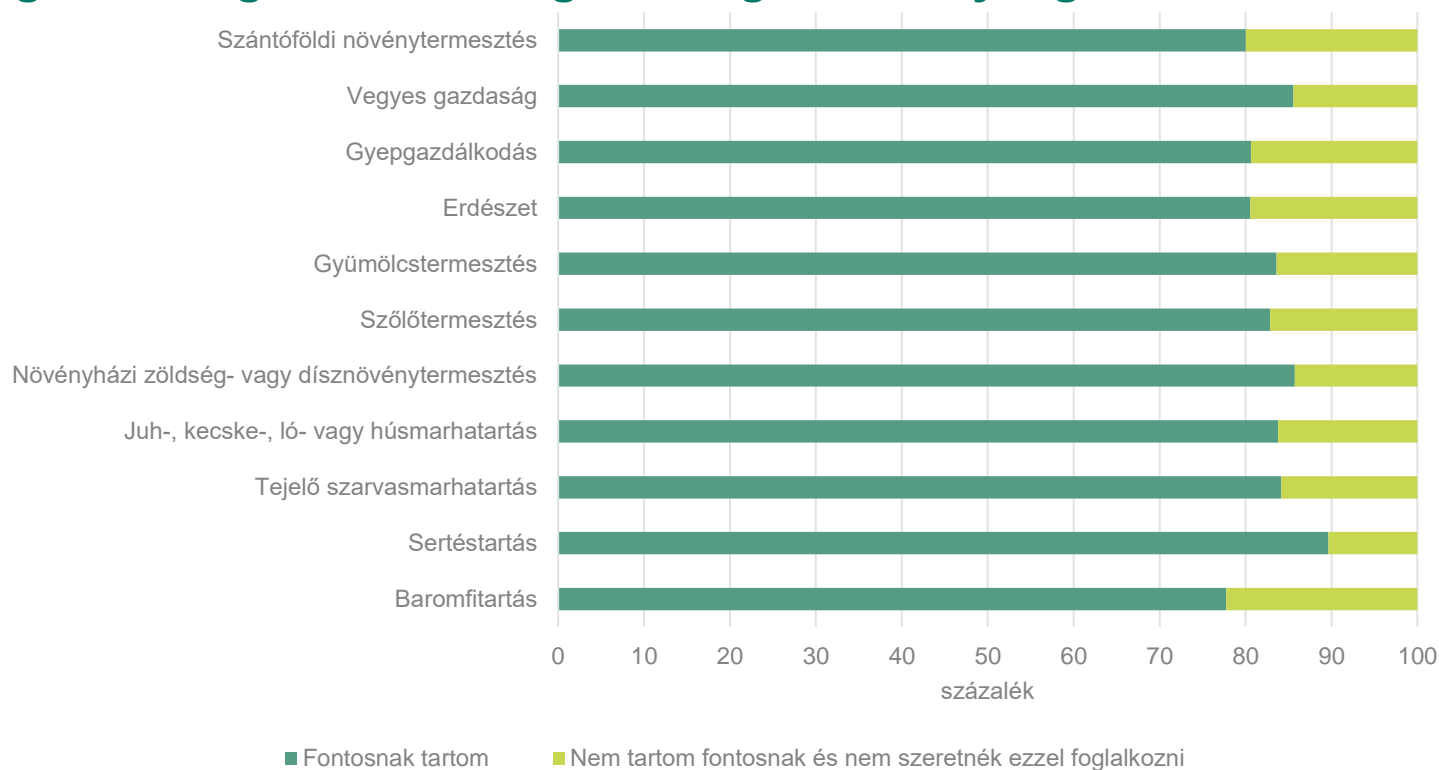
(Adatok forrása: MATE, AKI)

Eredmények III. Vízvisszatartási hajlandóság felmérése mélyfekvésű területeken

EREDMÉNYEK:

A vízvisszatartás fontosságának megítélése mezőgazdasági tevékenységek szerint

- <1 hónap
- felmérésben részt vett közel 11 000 potenciálisan érintett mezőgazdasági termelő
- >10 000 válasz
- 80,7 % (8 341 fő) szerint fontos a vízvisszatartás

(Kép forrása: AKI)

Eredmények III.

Vízvisszatartási hajlandóság felmérése mélyfekvésű területeken

EREDMÉNYEK:

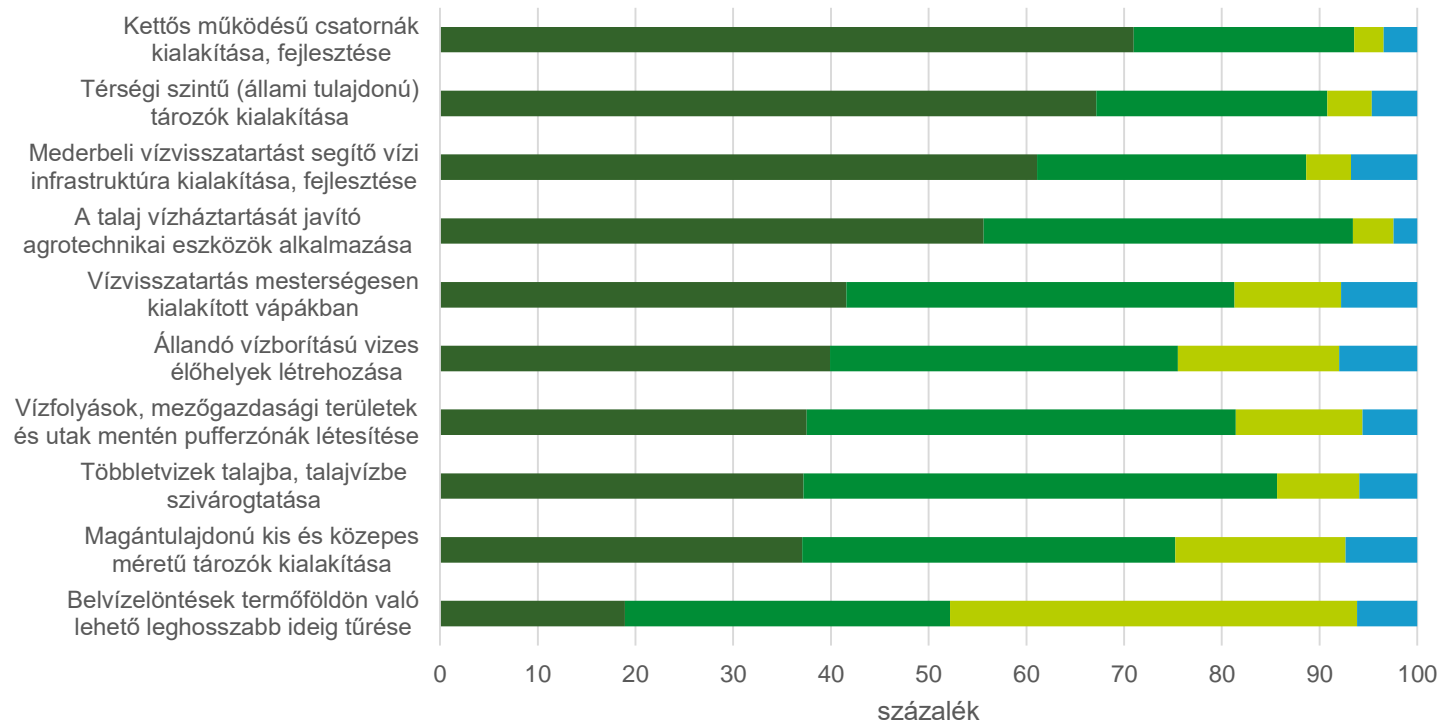
A vízvisszatartást szolgáló megoldások hatékonyságának megítélése

leghatékonyabb:

- kettős működésű csatornák kialakítása, fejlesztése
- térségi szintű tározók kialakítása

legkevésbé hatékony:

- belvízelöntések termőföldön tartása

■ Hatékony ■ Részben hatékony ■ Nem hatékony ■ Nem tudom

(Kép forrása: AKI)

„A fenntartható mezőgazdasági vízhasznosítással kapcsolatos szemléletformálás” projekt

Szemléletformálás

Elvárt eredmény:

minimum 100 fenntartható vízgazdálkodási közösség

50 000 ha területen víztakarékos gazdálkodás megvalósulása:

- (i) a talajok szervesanyag-tartalmának növelésére irányuló intézkedések alkalmazása
- (ii) átállás kevésbé vízigényes/szárazságtűrőbb növényekre
- (iii) a művelt területek használata természetalapú vízviasszatartásra
- (iv) csepegtető öntözési technikák és újrahasznosított víz használata öntözésre. A művelt területek legalább 75%-án az i., ii. és/vagy iii. gyakorlatok valamelyikét alkalmazzák.

A Projekt keretében 2024. nyarán az AM részéről megjelent „A vízmegtartó gazdálkodás” című kiadvány, mely a <https://kormany.hu/dokumentumtar/a-vizmegtarto-gazdalkodas> oldalon érhető el.

(Kép forrása: stockfotó)

„A fenntartható mezőgazdasági vízhasznosítással kapcsolatos szemléletformálás” projekt

Képzések tématerületei:

1. képzés - *megvalósult*
 - Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban
- 2. képzés - 2025. június 30-ig**
 - **A közösségi formálódás előnyei**
3. képzés - 2025. október 31-ig
 - A vizek helyben tartásának jelentősége
 - Víztakarékos öntözési módszerek

Tananyagok elérhetősége:

<https://kormany.hu/agrarminiszterium/mezogazdasagi-vizgazdalkodas>

(Kép forrása: Dr. Goda Zoltán adjunktus, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kar előadása)

Köszönöm a figyelmet!